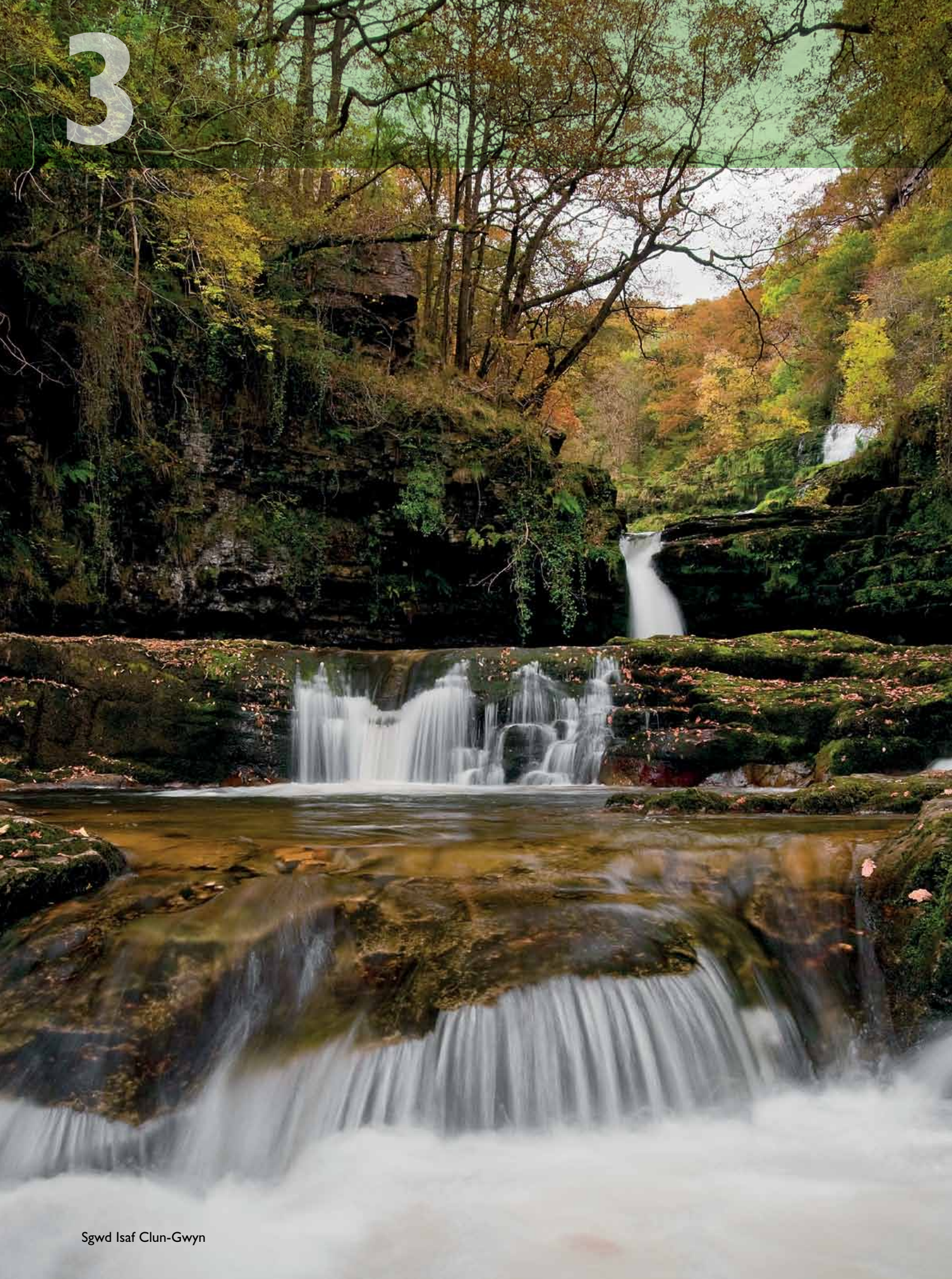

3

Sgwd Isaf Clun-Gwyn

Rhinweddau Arbennig

Mae Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog yn cwmpasu ardal ddaearyddol eang, gan gynnwys amrywiaeth drawiadol o dirweddau naturiol a diwylliannol o fewn ei ffiniau. Mae'r Parc yn darparu cyfoeth o gyfleoedd i fwynhau harddwch naturiol, planhigion ac anifeiliaid amrywiol a blas lleol. Wrth ddilyn trywydd y cyfleoedd hyn, bydd unigolyn hefyd yn cael gwell dealltwriaeth o gymunedau'r Parc, eu hanes a thraddodiadau hynafol a theimlad o'r hyn mae'n golygu i fod yn Gymreig.

Cyfoeth ac amrywiaeth y profiadau sydd gan Fannau Brycheiniog i'w cynnig sy'n ei gwneud yn adnodd naturiol a diwylliannol mor werthfawr i gymaint o bobl. Mae yna rywbeth yma i bawb. Er bod profiadau personol pob unigolyn o'r Parc yn llunio ei (h)argraffiadau ohono, ceir elfennau cyffredin sy'n ymddangos o'r profiadau hyn sy'n cael eu rhannu gan amrywiaeth o gynulleidfaoedd. Roedd y sylwadau a gafwyd gan y cyfranogwyr a fynychodd y gweithdai ymgynghori wrth baratoir cynllun hwn yn adlewyrchu apêl eang rhinweddau amrywiol y Parc. Er hynny nododd cyfranogwyr a oedd yn

cynrychioli amrywiaeth eang o ddi-ddordebau a safbwyntiau rinweddau a oedd yn rhannu nifer o elfennau cyffredin.

Gyda'i gilydd mae'r rhinweddau hyn yn berthnasol i'r Parc cyfan. Fodd bynnag, mae gwahanol gyfuniadau o'r rhinweddau a restrwyd yn **Nhabl 3.1** yn nodweddu ardaloedd penodol yn y Parc. Y rhinweddau arbennig hyn, y cyfeirir atynt yn Ail Ddiben y Parc, yw beth mae pawb sy'n gysylltiedig â rheoli adnoddau'r Parc yn ymdrechu i'w cadw a'u gwella fel bod cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol yn parhau i gael budd ganddynt. O ganlyniad, mae hefyd yn rhaid i weithgareddau rheoli ystyried yr effeithiau posibl ar rinweddau arbennig sy'n benodol i ardal benodol.

Mae **Tabl 3.1** yn cofnodi'r themâu mwyaf cyffredin a nodwyd gan randdeiliaid fel rhinweddau arbennig, ond nid yw'n rhestru hollgynhwysol. Gan gadw'r rhinweddau arbennig hyn mewn cof, nid yw'n syndod bod y lle rhyfeddol hwn wedi cael ei ddynodi'n Barc Cenedlaethol.

Obelisk Tommy Jones, ger Corn Du a Phen y Fan

Tabl 3.1. Rhinweddau Arbennig Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog

Rhinweddau Arbennig

Parc Cenedlaethol sy'n cynnig **heddwch a thawelwch** â chyfleoedd ar gyfer mwynhad tawel, ysbrydoliaeth, ymlaciad ac adnewyddiad ysbrydol.

Teimlad o **fywiogrwydd ac iechyd da** trwy fwynhau awyr iach, dŵr glân, lleoliad gwledig, tir agored a bwydydd a gynhyrchwyd yn lleol yn y Parc.

Naws am le a hunaniaeth ddiwylliannol - "Cymreictod" - sy'n cael ei nodweddu gan yr iaith Gymraeg gynhenid, cysylltiadau crefyddol ac ysbrydol, arferion a digwyddiadau unigryw, bwydydd a chrefftau traddodiadol, trefi a phentrefi hanesyddol cymharol ddigwyffwrdd, ffermydd teuluol a pharhad o ran arfer sgiliau traddodiadol a ddatblygwyd gan drigolion lleol i fyw ac ennill bywoliaeth yma, fel arferion tir comin a phori.

Teimlad o ddarganfyddiad lle mae pobl yn archwilio storïau a chyfrinachau cudd y Parc fel hanesion achyddol, safleoedd defodol cynhanesyddol, olion aneddiadau gwledig canoloesol, safleoedd diwydiannol cynnar, mythau a chwedlau lleol a thrysorau daearegol er amser cyn cof.

Gwychder ysgubol a harddwch naturiol anhygoel y Parc a arsylwyd ar draws amrywiaeth o dirweddau a gysylltwyd yn gytûn, gan gynnwys ceunentydd a rhaeadrau rhagorol, daeareg carst clasurol ag ogofau a llync-dyllau, tiffurfiau rhewlifol cyferbyniol fel clogwyni a dyffrynnoedd llydan wedi'u cerfio o hen dywodfaen coch a phennau bryniau amlwg â golygfeydd helaeth i bob cyfeiriad.

Rhinweddau Arbennig

“Clytwaith” gweithiol, byw o **batrymau, lliwiau a gweadau cyferbyniol** sy'n cynnwys tirweddau amaethyddol sy'n cael eu cynnal yn dda, ucheldiroedd agored, llynnoedd ac afonydd dolennog gyda choetiroedd ar raddfa fach, lonydd gwledig, gwrychoedd a waliau carreg ac aneddiadau gwasgaredig.

Mynediad helaeth ac eang i **amrywiaeth bywyd gwyllt a chyfoeth cynefinoedd lled-naturiol** y Parc, fel coetiroedd brodorol, rhostir a glaswelltir, llynnoedd naturiol a chynefinoedd torlannol, gwrychoedd hynafol, palmentydd calchfaen a gorgorsydd gan gynnwys y rheiny o bwysigrwydd rhyngwladol a chenedlaethol.

Yng nghyd-destun y DU, tirweddau daearyddol **garw, anghysbell a heriol**.

Cefn gwlad **bleserus a hygyrch** â chyfleoedd helaeth, eang ac amrywiol i ymgymryd â cherdded, beicio, pysgota, gweithgareddau ar y dŵr a ffurfiau eraill o adloniant neu hamdden gynaliadwy.

Teimlad cyfarwydd o gymuned lle mae trefi a phentrefi bach, bugeiliol yn gymharol ddiogel, cyfeillgar, croesawgar ac yn gydweithredol.